

9.2.2011 Dnro 298/301/2010

Maa- ja metsätalousministeriö
Kala- ja riistaosasto
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite MMM 1601/15/2010
Lausuntopyyntö 12.5.2010

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen lausunto susitilanteesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta (RKTL) ajankohtaista arviota susitilanteesta riistanhoitopiireittäin sekä Suomen susikannan hoitosuunnitelman kannanhoitoalueiden mukaan 12.5.2010. Tutkimuslaitos täydentää asiasta 29.6.2010 ja 14.10.2010 antamia lausuntoja seuraavasti.

Tutkimuslaitoksen arvio perustuu seuraaviin tietolähteisiin. Merkittävin osa havainnoista on saatu petoyhdyshenkilöverkoston ja Metsähallituksen henkilökunnan kirjaamista havainnoista sekä itäiseen valtakunnanrajaan rajoittuvien paliskuntien poroisänniltä sekä rajavartijoilta saatuihin tietoihin. RKTL lähetti myös riistanhoitopiireille kyselyn laumoista ja kahdestaan liikkuvista susista. Laajaa havaintoaineistoa tukee tiheimmän susikannan alueella GPS-lähettimien antama paikkatieto reviirien rajoista. Vuodelta 2010 on GPS-lähettimien antamaa tietoa yhteensä yhdeksältä eri susireviiriltä, joilla eleli joko lauma tai pariskunta. Suomen susikannan ydinalueella (Etelä-Kainuu, Ylä-Savo ja Pohjois-Karjala) RKTL suoritti marraskuun alun ja tammikuun lopun välisenä aikana tiiviisti myös omaa maastotyötä.

Arvion perustana ovat tunnetut laumat ja kahdestaan liikkuvat sudet, jotka ovat todennäköisiä pariskuntia. Kainuussa tehty maastotyö (Suomen Metsästäjäliiton Kainuun piirin marraskuun loppupuolella tekemän petolaskennan havainnot ja RKTL:n keräämä aineisto) mahdollistaa myös alueella pysyvämmiin elelevien yksinään liikkuvien susien ottamisen yksilöidysti huomioon. Havainnot yksinään liikkuvista susista muodostavat arvion perustan niissä riistanhoitopiireissä, missä laumoja tai reviirillä eläviä pareja ei ole. Yksinään liikkuvien susien osuus on noin 15 % susikannasta.

Huomattava osa itäisellä valtakunnanrajalla havaituista laumoista ja pareista liikkuu molemmilla puolilla itärajaa. Keskimääräistä susikantaa arvioitaessa

tällaisten susien yksilömäärästä on otettu Suomen kantaan kuuluviksi 50 %. Arviossa esitetään myös lukumäärä, jossa tätä vähennystä ei ole tehty. Näin saatu arvio koskee aluetta, joka on Suomen kansallisten rajojen määrittämää maantieteellistä aluetta suurempi.

Merkittävä osa susista liikkuu useamman kuin yhden riistanhoitopiirin alueella. Tämän takia on otettava huomioon, että arviot riistanhoitopiirien alueella liikuskelevien susien lukumäärästä **eivät ole summautuvia**. Kannanhoitoalueita koskevat arviot ovat summautuvia, sillä kahdella eri kannanhoitoalueella liikkuva lauma tai pari on laskettu kokonaisuudessaan vain yhden kannanhoitoalueen susikantaan.

Susien vähäisestä lukumäärästä johtuen samansuuruinen susisaalis voi johtaa toisistaan suuresti poikkeaviin kehityssuuntiin susien määrässä. Poiston vaikutus riippuu saaliiksi päätyvien susien iästä, sukupuolesta ja lisääntymisbiologisesta asemasta susiyhteisössä. Susikannan on arvioitu vähentymättä kestävän 30 % vuotuisen poistuman.

Susitilanne riistanhoitopiireittäin

Etelä-Häme

Piirin alueella on havaintoja yksittäisistä susista mutta ei pareista eikä laumoista. Alueella liikuskelee 2 – 3 sutta.

Etelä-Savo

Piirin alueella on havaintoja yksittäisistä susista mutta ei pareista eikä laumoista. Alueella liikuskelee 2 – 3 sutta.

Kainuu

Kainuussa liikuskelee keskimäärin 45 – 50 sutta. Määrä voi hetkellisesti olla muutaman yksilön verran mainitun vaihteluvälin yläpuolella tai alapuolella, johtuen susien liikkumisesta riistanhoitopiirien rajojen ja valtakunnanrajan yli.

Kainuun riistanhoitopiiristä osa kuuluu poronhoitoalueeseen. Tällä alueella liikuskelee kymmenkunta sutta. Tässä arviossa Kuhmon ja Suomussalmen yhteinen, GPS-seurannassa oleva lauma (nk. Kuumun lauma, 6 sutta) on laskettu kokonaan poronhoitoalueen kantaan kuuluvaksi, koska sen reviirin pinta-alasta hieman yli puolet sijaitsee Suomussalmen puolella. Hyrynsalmi-Puolanka -alueella on liikuskelut todennäköinen pariskunta.

Kainuun riistanhoitopiirissä poronhoitoalueen ulkopuolella liikuskelee 25 – 30 sutta. Sudet keskittyvät Kuhmoon, jossa on havaintoja kaikkiaan viidestä laumasta, joista neljä on yhteisiä viereisen riistanhoitopiirin ja/tai Venäjän kanssa. Näistä nk. Kuumun lauma on laskettu kuuluvaksi poronhoitoalueen

susikantaan. Kuhmon ja Sotkamon yhteisessä, nk. Vepsän laumassa on kolme sutta. Vartiuksessa tavattiin joulukuussa kuuden suden lauma rajavyöhykkeellä. Kyseessä on vain satunnaisesti Suomen puolella käyvä lauma. Etelämpänä on liikkunut kaksi laumaa (5 ja 7 yks.), jotka liikkuvat säännöllisesti Suomen puolella. Kuhmon kaakkoiskulmalla Jonkerissa on vierailut lauma (8 – 9 sutta), joka Suomen puolella on tavallisimmin havaittu Pohjois-Karjalan puolella Lieksassa.

Lisäksi Kuhmossa on havaintoja neljästä mahdollisesta susiparista. Näistä kaksi elelee Lentiiran alueella, yksi pareista liikkuu sekä Sotkamon että Kuhmon alueella ja yksi pari on Kuhmon ja Ristijärven alueella. Sotkamossa elelee lisäksi yksi susipari Kainuun ja Pohjois-Karjalan riistanhoitopiirin rajalla.

Keski-Suomi

Keski-Suomen riistanhoitopiirin alueella liikuskelee noin kymmenkunta sutta. Alueella liikkuu kuuden suden lauma (Virrat-Keuruu-Ähtäri alueella), joka on yhteinen Pohjois-Hämeen ja Pohjanmaan riistanhoitopiirien kanssa. Kyyjärvi-Karstula -alueella on pariskunta.

Kymi

Kymen riistanhoitopiirin alueella liikkuu noin 8 – 10 sutta. Alueelta on havaintoja kolmesta laumasta, joista vain yksi asustaa kokonaan Suomen puolella. Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

Lappi

Lapin riistanhoitopiirissä liikuskelee kymmenkunta sutta, jotka ovat enimmäkseen yhteisiä Venäjän tai Norjan kanssa. Savukosken Nuortissa ja lähellä Norjan rajaa Inarissa on liikkunut ilmeinen pariskunta.

Oulu

Oulun riistanhoitopiirissä poronhoitoalueen ulkopuolisella alueella elelee noin 7 – 9 sutta. Alueella on tavattu yksi vakituisesti asuva lauma (Pelso) ja kaksi susiparia (Haapajärvi, Paavola). Lisäksi Pohjois-Savon puolella oleva lauma vierailee myös Oulun riistanhoitopiirin alueella.

Pohjanmaa

Pohjanmaan riistanhoitopiirin alueella liikuskelee kymmenkunta sutta. Alueella on tehty havaintoja yhdestä susiparista Teuva-Karjoki -alueella. Tämän lisäksi Ähtärissä vierailee susilauma, jonka reviiri painottuu Pohjois-Hämeen ja Keski-Suomen riistanhoitopiirien puolelle.

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalassa liikuskelee 40 – 45 sutta. Pohjois-Karjalan kaikki kuusi susilaumaa liikuskelevat Suomen ja Venäjän välisen rajan molemmilla puolilla. Lisäksi alueella on havaittu neljä susiparia, joista yksi on yhteinen Kainuun kanssa. Kun valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä puolet lasketaan kuuluvaksi Suomen kantaan, saadaan piirin susikannaksi 25 – 30 yksilöä.

Pohjois-Häme

Piirin alueella liikuskelee noin 8 – 10 sutta. Alueella on havaittu yksi lauma, joka on yhteinen Keski-Suomen ja Pohjanmaan riistanhoitopiirin kanssa.

Pohjois-Savo

Pohjois-Savossa elelee noin 23 – 26 sutta. Sudet keskittyvät Ylä-Savon alueelle, missä asustelee kaksi eri laumaa. Molemmissa alueen laumoissa on yksi GPS-lähettimellä varustettu susi. Lisäksi alueella on yksi susipari. Juankosken-Kaavin alueelta on ilmoitettu havainto 2 – 3 sudesta, mutta tutkimuslaitoksen jälkitarkastuksissa sieltä on toistaiseksi löytynyt jäljet vain yksinään liikkuvasta sudesta.

Ruotsinkielinen Pohjanmaa

Piirin alueella on tehty havaintoja yksittäisistä susista mutta ei susilaumoista eikä – pareista. Alueella liikkuu 2 – 3 sutta.

Satakunta

Piirin alueella liikuskelee 10 - 15 sutta. Nk. Yläneen lauma Varsinais-Suomesta vierailee ajoittain Satakunnan puolella. Piirin alueella on havaintoja kahdesta eri parista, Luvian-Eurajoen ja Köyliön alueilta. Kankaanpää-Lavia alueella on varmistamaton pariskunta.

Uusimaa

Uudenmaan riistanhoitopiirin alueella elelee noin 2 – 4 sutta. Alueella on havaintoja parista, joka elelee Nummi-Pusulän ja Sammatin alueella.

Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen riistanhoitopiirissä liikkuu noin 8 – 10 sutta. Alueella on tavattu yksi pentuelauma (7 yks.) Yläneen alueella. Lauman molemmat alfayksilöt on merkitty GPS -lähettimillä.

Susitalanne kannanhoitoalueittain

Läntisen Suomen laumojen ja mahdollisten parien yhteinen susimäärä on noin 30 yksilöä. Arvio susien kokonaismäärästä on 40 – 45 yksilöä.

Itäisen Suomen kannanhoitoalueen pääasiassa Suomen puolella liikkuvissa laumoissa ja mahdollisissa pariskunnissa on yhteensä 44 sutta. Tunnetuissa Suomen ja Venäjän rajan molemmin puolin liikkuvissa laumoissa on yhteensä 32 yksilöä*.

Poronhoitoalueella susia liikuskelee yhtäältä poronhoitoalueen eteläosissa lähellä poronhoitoalueen etelärajaa, toisaalta Venäjän rajan pinnassa, Nuortti- ja Jaurujokien maastossa Savukoskella. Lisäksi on havaintoja yhdestä parista Inarin Vaskojoen alueella. Poronhoitoalueella liikkuvien, reviiriä muodostamattomien susien määrään vaikuttaa Venäjältä ja alueen eteläpuolelta saapuvien yksilöiden määrä, missä voi vuodenaikaisesti olla suurtakin vaihtelua.

Tilanne kannanhoitoalueittain ja koko maassa

Kannanhoitoalue	Laumat/ niissä susia yhteensä	Parit	Valtakunnan rajan laumat / niissä susia yht*.	Valtakunnan raja, parit*	Susia yhteensä*
Poronhoitoalue	1 / 6	3			15 – 20
Itäinen Suomi	4 / 26	9	11 / 64		80 – 90
Läntinen Suomi	3 / 16	7			40 – 45
YHTEENSÄ**					135 – 145***

*Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan

**Susikannasta on oletettu 15 % olevan yksinään liikkuvia yksilöitä

***Lukumääräarvion yläraja on laskettu kannanhoitoalueittaisten vaihteluvälien keskikohtien summana

RKTL arvioi Suomen susikannaksi 135 – 145 yksilöä. Arvio on hieman pienempi kuin vuoden 2010 helmikuussa tehty arvio (150 – 160 sutta). Mikäli mukaan lasketaan Suomen ja Venäjän välisen rajan molemmin puolin

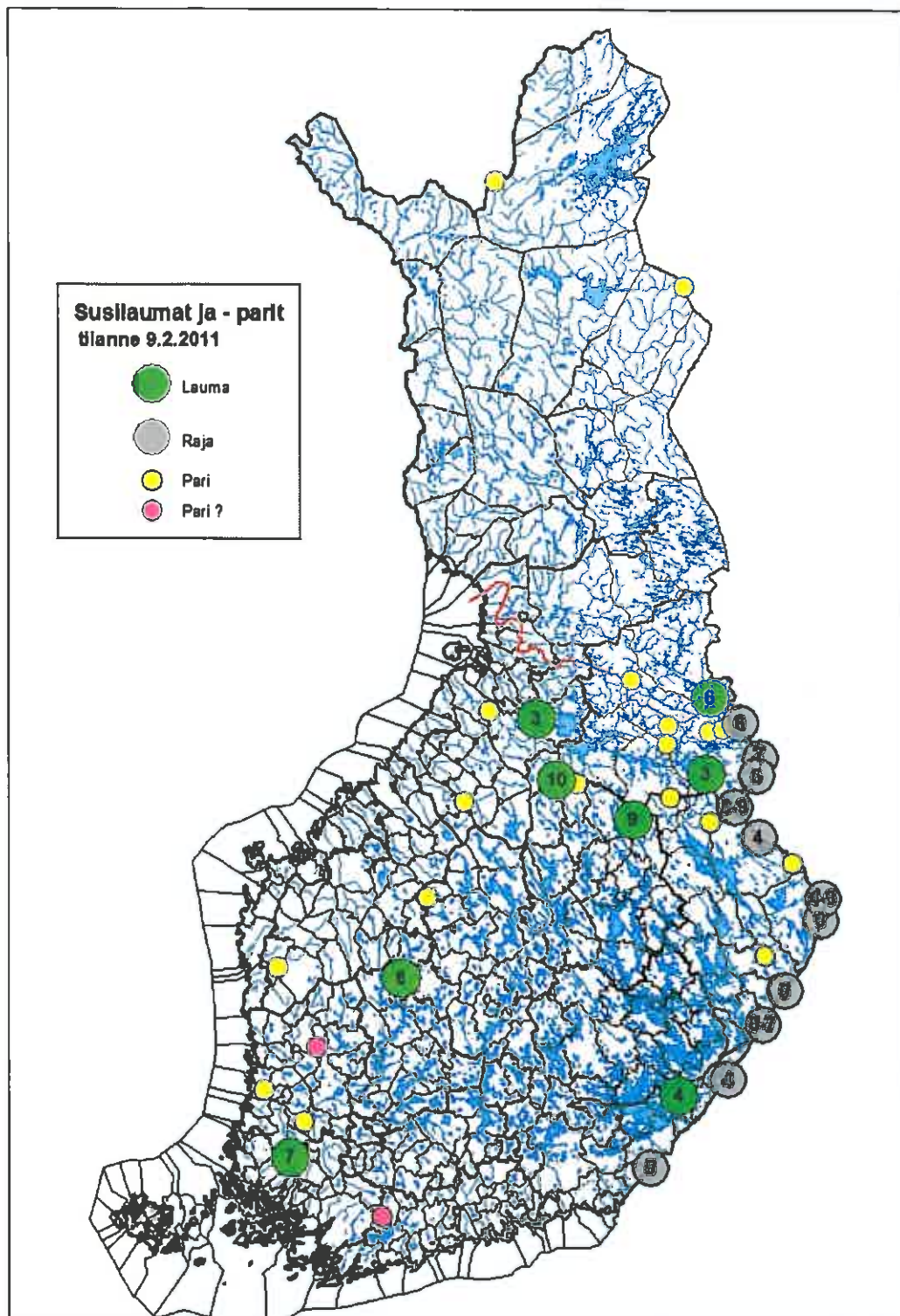
liikuskelevat susilaumat kokonaisuudessaan, lukumääräksi saadaan 165 – 175 sutta. Kun Suomen keskimääräiseen susikantaan (135 – 145 yksilöä) lisätään arvio vuoden 2011 pentutuotosta (50 – 60 pentua) saadaan todennäköiseksi vuoden 2011 lisääntymiskauden jälkeiseksi susikannaksi 185 – 205 yksilöä.

Eero Helle
ylijohtaja

Vesa Ruusila
tutkimusjohtaja

Kuva 1. Susilaumat ja kahdestaan liikkuvat sudet jouluihelmikuussa 2010–11. Vihreät symbolit viittavat laumoihin, keltaiset kahdestaan liikkuviin susiin ja punertavat varmistamattomiin parihavaintoihin. Harmaat symbolit viittaavat reviereihin, joista merkittävä osa sijainnee Venäjän puolella.